

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.I.30.327/2009/2.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Szegedi Ítéltábla a Dr. Szűcs László ügyvéd által képviselt **(I.rendű felperes neve, címe)** alatti lakos I. rendű és a **(II.rendű felperes neve, címe)** alatti székhelyű II. rendű felpereseknek - az Áj Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Áj Tibor ügyvéd) által képviselt **(alperes neve, címe)** alatti székhelyű alperes ellen fuvardíj megfizetése iránt indított perében a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 2009. május hó 19. napján kelt 7.G.40.053/2009/8. sorszámu - 10. sorszám alatt kijavított - ítélete ellen az alperes részéről 9. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét azzal a pontosítással **hagyja helyben**, hogy az elsőfokú ítéletben megállapított perköltségből az alperes az I. rendű felperesnek 2.295.520,- (Kettőmillió-kettőszázkilencvenötezer-ötszázhusz) Ft-ot, míg a II. rendű felperesnek 1.803.700,- (Egymillió-nyolcszázháromezer-hétszáz) Ft-ot köteles megfizetni az ott írt teljesítési határidőben.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 215.000,- (Kettőszáztizenötezer) Ft, a II. rendű felperesnek 96.000,- (Kilencvenhatezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Megállapítja, hogy az alperes 598.200,- (Ötszázkilencvennyolcezer-kettőszáz) Ft szükségtelenül lerótt fellebbezési eljárási illeték visszaigénylésére jogosult.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

Az I. rendű felperes fuvarozó egyéni vállalkozó, egyben az ugyancsak fuvarozási tevékenységet folytató II. rendű felperes ügyvezetője.

Az I. rendű felperes 2005. január 3. napján „alvállalkozási fuvarozási” keretszerződést kötött az alperessel, aki vállalta, hogy éves szinten 9-10 hónap időtartamban fuvarozási feladatokkal bízta meg az I. rendű felperest, amelyeket a teljesítés előtti napon közöl vele. A fuvarfeladatok költségeit a fuvarozónak kellett megelőlegeznie. A fuvardíjat az alperesi feladó a számla kibocsátásától számított 60

napon belül köteles megfizetni. Megállapodtak, hogy a szerződést a felek 60 napos felmondási idővel szüntethetik meg, amely alatt szerződéses kötelezettségeiket továbbra is kötelesek teljesíteni. Amennyiben a fuvarozó a felmondási időt nem dolgozza le, úgy az utolsó 60 napi teljesítményének nettó 15 %-át, mint nemteljesítési kötbért köteles az alperesnek megfizetni.

2006. évre a felek írásban újabb fuvarozási szerződést nem kötöttek, azonban az alperes továbbra is fuvarfeladatokkal látta el az I. rendű felperest, amelyeket sms formájában, a teljesítést megelőző napon 18-21 óra között közölt vele. A megrendeléseket a fuvarozó teljesítette.

A II. rendű felperes és az alperes között az I. rendű felperes és az alperes közti 2005. évi keltű szerződés tartalmával azonos feltételekkel 2006. január 2. napján jött létre „alvállalkozói fuvarozási” keretszerződés.

2006. október végén a felek szerződéseiket megszüntették azzal, hogy további 3 hétig teljesítik a felperesek az alperes esetenként közölt megrendeléseit.

A felperesek 2006. november 10. napjáig végeztek fuvarozási tevékenységet az alperesnek, aki a továbbiakban megrendelést nem közölt.

A felperesek módosított keresetükben kérték a bíróságot, kötelezze az alperest az I. rendű felperes javára 6.900.000,- Ft késedelmi kamat és ennek 2007. november 14. napjától, míg a II. rendű felperes javára 3.070.000,- Ft késedelmi kamat és ennek 2007. november 1. napjától a kifizetés napjáig járó, a mindenkorai késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó munkanapon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-ával növelt kamatának, valamint az eredeti tőkekövetelés alapulvételével számított perköltségnek a megfizetésére. Utaltak arra, hogy eredeti kereseti kérelmükben érvényesített tőkekövetelésük a per során teljes egészében megtérült. A felek azonban a kamat mértékére vonatkozóan megállapodást nem kötöttek, így az alperes által elismert tőkekövetelés után a Ptk. szerinti késedelmi kamat jár. Érvelésük szerint miután a keresetmódosítás folytán a korábbi kamatkövetelés vált a felperesek tőkekövetelésévé, ez után is érvényesíthetnek kamatkövetelést.

Az alperes a módosított kereset elutasítását kérte. Jogalapjában a felperesek tőkésített késedelmi kamatkövetelését nem vitatta, azonban álláspontja szerint a felek megállapodtak abban, hogy késedelmi kamatként kizárólag a jegybanki alapkamat mértékét veszik figyelembe. A kamatköveteléssel szemben beszámítási kifogást terjesztett elő, s az I. rendű felperesnek járó kamatösszegbe 6.177.965,- Ft, míg a II. rendű felperesnek járó kamatba 3.157.227,- Ft nemteljesítési kötbér beszámítását kérte. A kötbér jogalapja tekintetében arra hivatkozott, hogy a felek közti jogviszony a felperesek felmondásával szűnt meg, akik a szerződésben kikötött felmondási időt nem töltötték ki.

A felperesek az alperes beszámítási kifogásának elutasítását kérték arra hivatkozással, hogy nemteljesítési kötbért szerződéseikben kizárólag felmondás esetére kötöttek ki, ezzel szemben a felek jogviszonya közös megegyezéssel szűnt meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest az I. rendű felperes részére 6.900.000,- Ft és ennek 2007. november 14. napjától, míg a II. rendű felperes részére 3.070.000,- Ft és ennek 2007. november 1. napjától a kifizetés napjáig járó, a mindenkor késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt kamatának, valamint együttesen a felpereseknek 4.099.220,- Ft perköltség megfizetésére kötelezte. Határozatának indokolásában úgy foglalt állást, hogy a felek jogviszonya nem a felperesek felmondásával szűnt meg, a fuvarozók 2006. november 10. napjáig az alperes által adott fuvarozási feladatokat teljesítették, ezt követően megrendelést a fuvaroztató velük nem közölt, így a felek szerződésében kifejezetten a felmondáshoz kötött nemteljesítési kötbér alkalmazásának nincs helye. A beszámítási kifogás tekintetében utalt az alperest terhelő bizonyítási kötelezettségre, amelynek eleget tenni nem tudott. Miután az alperes az eljárás folyamán a felperesek kamatszámítási módját nem vitatta, illetőleg nem tudta bizonyítani, hogy a mindenkor jegybanki alapkamatot kötötték volna ki szerződésükben késedelmi kamatként, az alperest a törvényes mértékű kamat megfizetésére kötelezte. A megítélt perköltség összegét a felperesek által érvényesített eredeti tőkekövetelés alapulvételével számította ki.

Az elsőfokú ítélettel szemben, annak megváltoztatása és a módosított kereseti kérelem teljes elutasítása érdekében az alperes terjesztett elő fellebbezést. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítási teher szabályát tévesen alkalmazta, miután a felpereseknek kellett volna bizonyítaniuk, hogy a szerződés a felek között közös megegyezéssel szűnt meg. Ezzel szemben megállapítható, hogy a jogviszonyt a felperesek felmondták, ezt követően pedig a szerződés teljesítését megtagadták, ezért a szerződésben kikötött nemteljesítési kötbért meg kell fizetniük, beszámítási kifogása tehát alapos. Továbbra is sérelmezte a kamatfizetés számításának módját, tekintetben elsőfokú eljárásban felhozott érveire utalt. Ugyancsak kifogásolta a perköltségre vonatkozó ítéleti rendelkezéseket, álláspontja szerint az elsőfokú bíróságnak - az alperesi elismerésre figyelemmel - az illeték mértékét az Itv. 58. § (1) bekezdés c.) pontja alapján 10 %-ra kellett volna mérsékelnie, míg a felperesek javára megítélt ügyvédi munkadíj a per tárgyát, bonyolultságának fokát tekintve eltúlzott.

A felperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A fellebbezés **alaptalan.**

A közúti árutovábbítási szerződések speciális szabályait a 2/1981. (I.31.) MT. rendelet (KÁSZ) határozza meg. A felek között ennek hatálya alá tartozó közúti gépjármű-fuvarozási keretszerződések jöttek létre, melyekben mindkét felperes azt vállalta, hogy az alperes által rendszeresen, visszatérően adott megrendelések alapján fuvareszközét kiállítja és a megjelölt árut a megadott címre fuvarozza. A KÁSZ önálló jogintézményként szabályozza az előszerződési jelleggel bíró keretszerződést. A szerződő felek nagymennyiségű áru fuvarozására, vagy a

meghatározott időközönként ismétlődő árutovábbításra tartós együttműködésüket is szabályozó szerződést (keretszerződés) köthetnek. A keretszerződést írásba kell foglalni, ennek elmaradása azonban - ha a teljesítést már megkezdték - a keretszerződés érvényességét nem érinti (3. §). A felperesek és az alperes között írásba foglalt tartalommal ilyen keretszerződések jöttek létre, az I. rendű felperes és az alperes viszonylatában a 2005. évre kötött szerződés határozatlan idejűvé vált, mivel 2006. évben is eszerint folyt köztük a teljesítés.

A fuvarozási keretszerződésekben a felek érvényes kötbérkikötést tettek (Ptk. 246. § (1) bekezdés), amely arra az esetre szólt, ha valamelyik fél rendes felmondással a szerződést megszünteti és a felmondási idő alatt azt nem teljesíti. A szerződés ezen rendelkezésére igényt (beszámítási kifogást) alapító alperes a perben arra hivatkozott, hogy a felperesek szerződésszegést követtek el, mivel megtagadták a szerződés teljesítését. Szerződésszegésük abban áll, hogy ráutaló magatartással felmondták a szerződést 2006. november 10-én, majd az ezt követő időszakban nem voltak hajlandóak fuvarszközeiket kiállítani, a felmondási idő alatt a szerződéseket teljesíteni (G.40.076/2008/4. számú előkészítő irat 2. oldal, fellebbezés 3. oldal).

Miután a felek nem bármely, hanem csak a rendes felmondás gyakorlása esetén elkövetett szerződésszegés kapcsán kötöttek ki kötbérfelelősséget, a perben annak volt érdemi jelentősége, hogy történt-e bármelyik fél részéről felmondás vagy sem.

A felek akaratából a szerződés megszűnhet szerződésük, illetőleg egyoldalú jognyilatkozat alapján. A megszüntető szerződés a felek olyan kétoldalú nyilatkozata, amely a szerződést a jövőre vonatkozólag szünteti meg. Ilyenkor a megszűnés időpontjáig esedékes szolgáltatásokat teljesíteni kell. Ettől annyiban tér el a felmondás, hogy az a másik félhez intézett egyoldalú jognyilatkozat, amelynek joghatása, hogy a szerződést megszünteti. Hatálya azonos a megszüntető szerződéssel, tehát szintén a jövőre nézve szűnik meg a szerződés (Ptk. 319. és 321. §-ok).

Alapesetben tehát a felpereseknek azon nyilatkozata, mely szerint közlik az alperessel, hogy a jövőben nem kívánják a szerződés fenntartását, erre figyelemmel azt nem fogják teljesíteni, felmondásnak minősül. Jelen esetben azonban miután a felperesek közölték az alperessel a szerződés megszüntetésére irányuló szándékukat, ezt a nyilatkozatot az alperes nem csupán „tudomásul vette”, hanem a szerződés megszüntetésére irányuló ajánlatot elfogadva a következő néhány hétben - 60 napnál kevesebb időtartamban - adott még a felperesek számára fuvarfeladatot, 2006. november 10. napját követően azonban a szerződés teljesítésére már igénye nem volt. Az alperes a peres eljárás során nem tudta igazolni, hogy november 10. napját követően is igényelte volna fuvarfeladatok teljesítését a felperesek részéről, konkrét fuvarozási feladatokkal bízta volna meg őket. Helytállóan utalt arra az elsőfokú bíróság ítéletében, hogy e körben a bizonyítási kötelezettség a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az alperest terhelte. Ez a körülmény arra utal, hogy a keretszerződések a felek között nem a fuvarozók felmondásával, hanem végül a felek közös megegyezésével szűntek meg, köztük erre nézve konszenzus jött létre. Ugyancsak a szerződés ilyen módon való megszüntetését támasztja alá az az egyezség, amelynek tervezetét az alperes

készítette - ezt a felperesek nem írták alá -, ami attól a feltételtől tette függővé az alperes késedelmi kamatfizetés alóli mentesülését, hogy az általa vállalt részletekben teljes tartozását kiegyenlíti. Kötbérigényt e tervezet nem tartalmazott, ez is megerősíti, hogy a szerződések nem a felperesek felmondásával szűntek meg. Miután nem volt megállapítható a szerződés felmondás útján való megszűnése, az alperesnek a kötbér megfizetésére irányuló beszámítási kifogása alaptalannak bizonyult.

A felperesek fuvardíj utáni késedelmi kamatkövetelésével összefüggésben az alperes nem tudta bizonyítani, hogy ennek mértékére nézve a felek a jogszabályi rendelkezésektől eltérő mértékben állapodtak volna meg. Miután szerződéseik etekintetben külön rendelkezést nem tartalmaztak, a felperesek jogszerűen igényelték a Ptk. 301/A §-ában foglalt, törvény szerinti mértékű kamat megfizetését. Ennek megfelelően a módosított kereseti kérelemben számszerűsített késedelmi kamatigény mind jogalapját, mind mértékét tekintve megalapozott.

A késedelmi kamat tőkésítése, s ez után további késedelmi kamat érvényesítése (kamatos kamat) azonban fogalmilag kizárt. A késedelmi kamatfizetési kötelezettség ugyanis a főkövetelés esedékessé válásával áll be, a kamat pedig ezután - az időtartamtól függő növekvő mértékben - folyamatosan válik esedékessé. A késedelmi kamat esedékessége nem azonos a főkövetelés esedékességével: a tőketartozás meghatározott időpontban válhat esedékessé, ami a kamatfizetési kötelezettség kezdete, a késedelmi kamat azonban ettől kezdődően folyamatosan, naponta mindaddig, amíg a kötelezett tartozását maradéktalanul ki nem egyenlíti. A késedelmi kamatot ennél fogva csak a kifizetés ténye „tőkésíti”, a kifizetést megelőzően a késedelmi kamat „időszakonkénti tőkésítésének” nincs helye.

Eltérő a helyzet, ha a jogosult a tényleges kötelezeti fizetéskor a követelését a még nem teljesített késedelmi kamatokra tartja fenn és az így kiszámított (azaz tőkésített) összeg után a kifizetés időpontjától további késedelmi kamatot igényel. Ilyenkor valójában a kifizetésig felmerült késedelmi kamattal megegyező tőketartozását és annak a kifizetésig járó késedelmi kamatát követeli a jogosult, vagyis a kifizetett összeget az addig felmerült késedelmi kamatra számolja el a Ptk. 293. § rendelkezésének megfelelően, és ekként - függetlenül attól, hogy miként nevesíti - a hátralékos tőketartozás után követel késedelmi kamatot.

Valójában a perbeli esetben is ez történt. A behajtott tőkekövetelést a felperesek először a késedelmi kamattartozásra számolták el, így az ezt követően fennmaradó 6.900.000,- Ft, illetőleg 3.070.000,- Ft tőketartozás után tartottak igényt a késedelmi kamatra. Ezzel egyező álláspontot foglal el a Legfelsőbb Bíróság GK 66. számú állásfoglalásának II. része is, amely kimondja, hogy gazdálkodó szervezetek egymás közötti viszonyában, ha a kötelezett a pénztartozása kiegyenlítésével késedelembe esik, és az utóbb fizetett összeget - a jogosult rendelkezése szerint, vagy a felek megállapodása értelmében - elsősorban a főkövetelésre kell fordítani, a fizetett összeg pedig a késedelmi kamatot már nem fedezi, a fizetés napjáig felszámított - és önállóan érvényesített - késedelmi kamatkövetelés után a tőke kifizetésének időpontjától kezdve késedelmi kamat jár.

Az alperes illeték mérséklésére vonatkozó álláspontjával kapcsolatosan az ítélet tábla álláspontja a következő:

Az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 58. § (1) bekezdésének c) pontja értelmében az illeték a peres eljárás illetékének 10 %-a, ha az alperes a követelést az első tárgyaláson azonnal elismeri. Tény, hogy az alperes az első tárgyaláson a keresetet részben - a tőkekövetelés tekintetében - elismerte, a felperesek pedig figyelemmel arra, hogy időközben az alperes részéről teljesítés történt, keresetüket leszállították. Az alperes tehát nem a felperesek teljes követelését, csupán tőkekövetelésüket ismerte el. Ez nem jelenti a teljes, járulékokkal növelt követelés elismerését, ennek megfelelően nem vonhatja maga után az illeték mérséklését sem.

A mérsékelt illeték alkalmazásának jogpolitikai indoka az, hogy a jogalkotó ezzel kívánja honorálni a felek azon magatartását, amelynek eredményeként a bíróság mentesül a per tárgyalásától, a kereseti kérelem érdemi vizsgálatától. A kereset részbeni elismerése tehát nem alapozhatja meg a mérsékelt illeték alkalmazását. A fentiek szerint jelen esetben az alperes ha csak a kamatok tekintetében is, de részben vitatta a felperesek keresetét. Ezért a részbeni elismerésre és az ennek kapcsán bekövetkező megtérülésre tekintettel előterjesztett keresetmódosítás az eredeti kereseti kérelem szerinti pertárgyérték után felszámítandó illeték összegét nem érinti, a perköltségről az eredeti perérték alapján kellett a bíróságnak döntenie. A részleges elismerés csak a perköltség összegének mérlegelésénél jelenthet szempontot.

A kifejtettekre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - részben eltérő jogi indokolás mellett - helybenhagyta. Észlelte azonban, hogy az elsőfokú bíróság a felpereseknek mint együttes jogosultaknak ítélte meg az egyébként helyesen, az eredeti kereseti kérelem szerinti pertárgyérték alapján számított perköltséget. Miután a felperesek nem minősülnek egységes pertársaknak (Pp. 51. § (1) bekezdés a) pontja), igényük külön szerződéseken alapul, a perköltségre is külön tarthatnak igényt, amelynek összege az egyes felperesek előterjesztett kereseti kérelmében szereplő pertárgyértékhez igazodik. Ennek megfelelően az ítélet tábla annyiban pontosította az elsőfokú bíróság ítéletét, hogy igényeik arányában személyenként megbontotta az I. és II. rendű felpereseknek megítélt perköltség összegét.

Az eredménytelenül fellebbező alperest a Pp. 78. § (1) bekezdésének alkalmazásával az I. rendű felperes részére 215.000,- Ft, míg a II. rendű felperes részére 96.000,- Ft másodfokú eljárási költség megfizetésére kötelezte. A megállapított eljárási költség az I. és II. rendű felperesek jogi képviselőjével összefüggésben felmerült ügyvédi munkadíjat tartalmazza, amelynek mértékét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján határozta meg.

Észlelte az ítélet tábla, hogy az alperes fellebbezésére 598.200,- Ft illetéket rótt le. Tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletének meghozatalára eljárási szabálysértés miatt megismételt eljárásban került sor, az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 51. § (1) bekezdése értelmében a fellebbező félnek ismételt illeték lerovási kötelezettsége nem keletkezett, miután a korábbi - hatályon

kívül helyezett - ítélettel szembeni fellebbezésre a szükséges mértékű eljárási illetéket már leróta. Erre tekintettel az ítélet tábla az Itv. 80. § (1) bekezdése alapján megállapította, hogy az alperes a szükségtelenül lerótt fellebbezési eljárási illeték visszaigénylésére jogosult.

Szeged, 2009. december hó 3. napján

Dr. Mányoki Zsolt sk.
a tanács elnöke

Dr. Kiss Gabriella sk.
előadó bíró

Dr. Hámori Attila sk.
táblabíró